

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه ریاضی

پایان نامه ی دکتری رشته ی ریاضی گرایش آنالیز

میانگین پذیری و منظم پذیری جبرهای وزنی نیم گروهی و دوگان دوم آنها

استاد راهنما:

دکتر علی رجالی

استادان مشاور:

دکتر حمید رضا ابراهیمی ویشکی

دکتر محمود لشکریزاده بمی

پژوهشگر:

محمدابوالقاسمی

اسفند ماه ۱۳۸۶

کتابخانه تخصصی ریاضیات
دانشگاه اصفهان

۱۳۸۷ / ۱۶ / ۵

۱۰۵۵۸۵

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات،
ابتکارات و نوآوری های ناشی از تحقیق
موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه
اصفهان است.

باسمه تعالی

پژوهشگاه دانش‌های پایه
رجایت شده است
تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان

دانشگاه اصفهان
دانشکده علوم
گروه ریاضی

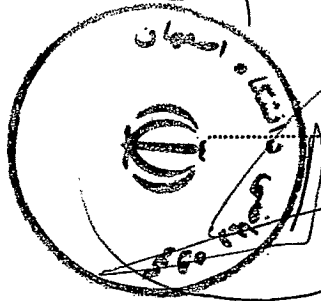
پایان نامه دکتری رشته ریاضی گرایش آنالیز هارمونیک آقای محمد ابوالقاسمی

تحت عنوان:

منظم پذیری و میانگین پذیری جبرهای وزنی نیم گروهی و دوگان دوم آنها

در تاریخ ۸۶/۱۲/۱ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه عالی ..... به تصویب نهایی رسید.

امضاء	با مرتبه ی علمی استاد	دکتر علی رجالی	۱- استاد راهنمای پایان نامه
امضاء	با مرتبه ی علمی دانشیار	دکتر حمید رضا ابراهیمی ویشکی	۲- استاد مشاور پایان نامه
امضاء	با مرتبه ی علمی استاد	دکتر محمود لشکری زاده بمی	۳- استاد مشاور پایان نامه
امضاء	با مرتبه ی علمی استاد	دکتر عبدالحمید ریاضی	۴- استاد داور خارج از گروه
امضاء	با مرتبه ی علمی دانشیار	دکتر رسول نصر اصفهانی	۵- استاد داور خارج از گروه
امضاء	با مرتبه ی علمی دانشیار	دکتر محمدرضا پوریای ولی	۶- استاد داور داخل از گروه
امضاء	با مرتبه ی علمی استادیار	دکتر مجید فخار	۷- استاد داور داخل از گروه

مهر و امضای مدیر گروه

..و با سپاس فراوان از دکتر علی رجالی که صمیمانه بر زحمات ایشان ارج می نهم همچنین از
استاد گرامی جناب آقایان دکتر عبدالحمید ریاضی، دکتر عبدالرسول نصر اصفهانی، دکتر حمید رضا ابراهیمی
ویشکی، دکتر لشکرزاده بمی، دکتر محمد رضا پوریای ولی و دکتر مجید فخار که در نگارش این پایان نامه
اینجانب را یاری کرده اند کمال تشکر را دارم..

چکیده

در این پایان نامه به مطالعه فضاهای توابع روی نیمگروهها، میانگین پذیری کونز، میانگین پذیری کونز بنیادی و میانگین پذیری تقریبی ضعیف میپردازیم. در فصل یکم برخی تعاریف و پیش زمینه ها را معرفی می کنیم. در فصل دوم با قرار دادن شرط تقریباً پایایی چپ روی وزن ، یک قطر واقعی نرمال برای جبر اندازه وزنی روی گروههای فشرده موضعی پیدا می کنیم. در واقع با این عمل نشان میدهیم چه موقع جبر اندازه وزنی روی گروههای فشرده میانگین پذیر کونز می باشد. در فصل سوم ابتدا مفاهیم تازه ای از میانگین پذیری به نامهای میانگین پذیری کونز بنیادی و میانگین پذیری کونز تقریبی میپردازیم و سپس ارتباط این میانگین پذیری ها را با هم و خواص موروثی آنها را بررسی مینماییم. سرانجام در فصل چهارم فضاهای توابع را روی فضاهای انتقالی نیمگروهی تعریف می کنیم و با تعمیم مفهوم فشرده سازی روی این فضاهای انتقالی به مقایسه آنها می پذیریم.

کلید واژه : میانگین پذیری، میانگین پذیری کونز، فضاهای توابع.

فهرست مندرجات

۱	مقدمات و پیش زمینه اساسی	۱
۲	۱-۱ جبر اندازه وزنی روی گروهها	۲
۵	۲-۱ میانگین پذیری گروهها و جبرهای باناخ	۵
۱۰	۳-۱ منظم پذیری جبرهای باناخ	۱۰
۱۳	۴-۱ جبر نیم گروه وزن دار $l^1(S, \omega)$ و جبر اندازه $M_b(S)$	۱۳
۱۸	۲ میانگین پذیری کونز و منظم پذیری جبرهای اندازه وزنی	۱۸
۱۸	۱-۲ میانگین های پایای توپولوژیکی روی $L^\infty(G, \omega)$	۱۸
۲۵	۲-۲ میانگین پذیری کونز و منظم پذیری آرنز جبر اندازه وزنی	۲۵

۳۱	میانگین پذیری و منظم پذیری جبرهای وزن نیم گروهی و دوگان دوم آنها	۳
۳۱	۱-۳ جبرهای باناخ دوگان چپ و راست از جبر اندازه وزنی نیم گروه .	
۴۷	۲-۳ میانگین پذیری کونز $l^1(S)$ و $l^1(S, \omega)$	
۵۲	۴ میانگین پذیری کونز تقریبی، بنیادی و میانگین پذیر تقریبی ضعیف جبرهای باناخ	
۵۲	۱-۴ میانگین پذیری کونز بنیادی تقریبی	
۵۹	۲-۴ کونز میانگین پذیری تقریبی $A \oplus B$	
۶۳	۳-۴ n - میانگین پذیری تقریبی ضعیف جبرهای باناخ	
۷۲	۵ نیم گروه های نیم توپولوژیک انتقالی	
۷۲	۱-۵ فضاهای توابع وزنی	

فصل ۱

مقدمات و پیش زمینه اساسی

در این فصل تعاریف، گزاره‌ها و قضایایی که در این پایان نامه استفاده می‌شود را بیان می‌کنیم.

سازماندهی این فصل به صورت زیر می‌باشد:

در بخش ۱-۱ مفاهیم گروه‌های میانگین پذیر و جبر اندازه وزن دار روی گروه‌های موضوعاً فشرده بیان می‌شود.

در بخش ۱-۲ مطالبی از میانگین پذیری، میانگین پذیری تقریبی، و میانگین پذیری ضعیف از جبرهای باناخ معرفی می‌کنیم. بعلاوه، مفهوم میانگین پذیری کونز از جبرهای باناخ دوگان و مجموع مستقیم از جبرهای باناخ بیان می‌شود.

در بخش ۱-۳ جبرهای باناخ منظم و دوگان‌های دوم آن، در حالت خاص، جبرهای گروه وزن دار منظم و جبرهای اندازه وزن دار را بیان می‌کنیم.

در نهایت، در بخش ۱-۴ تعاریفی از مفاهیم نیم گروه‌ها را توضیح می‌دهیم، در حالت خاص جبر نیم گروه وزن دار، دوگان آن و جبر نیم گروه اندازه را معرفی می‌کنیم.

۱-۱ جبر اندازه وزنی روی گروهها

فرض کنید G یک گروه موضعاً فشرده باشد. تابع $\omega : G \rightarrow \mathbb{R}^+$ یک وزن روی G نامیده می‌شود، اگر برای هر $x, y \in G$ و $\omega(e_G) = 1$ و $\omega(xy) \leq \omega(x)\omega(y)$ باشد، که در آن e_G همانی G است.

اگر ω پیوسته باشد، آن‌گاه ω یک تابع وزن روی G نامیده می‌شود. اگر ω یک وزن باشد، آن‌گاه می‌توان بررسی کرد که $\omega^*(g) = \omega(g)\omega(g^{-1})$ برای $g \in G$ یک وزن روی G است.

مثال ۱-۱-۱ (i) هرگاه ω_1 و ω_2 توابع وزن بر گروه G باشند، آن‌گاه به وضوح حاصلضرب $\omega = \omega_1\omega_2$ نیز یک تابع وزن بر G است.

(ii) فرض کنید μ یک تابع زیر جمعی پیوسته بر G باشد به طوری که $\mu(e_G) = 0$. آن‌گاه $\omega = e^\mu$ یک تابع وزن بر G است.

(iii) فرض کنید ω_1 و ω_2 توابع وزن به ترتیب روی گروه‌های موضعاً فشرده G_1 و G_2 باشند. در این صورت تابع $\omega_1 \times \omega_2$ روی $G_1 \times G_2$ با تعریف $\omega_1 \times \omega_2(x, y) = \omega_1(x) \cdot \omega_2(y)$ برای هر $x \in G_1$ و $y \in G_2$ یک تابع وزن بر $G_1 \times G_2$ است.

فرض کنید $L^1(G, \omega)$ جبر گروه وزن دار بر تمام توابع بورل اندازه پذیر f باشد، به طوری که $f\omega \in L^1(G)$. نرم $L^1(G, \omega)$ را تعریف می‌کنیم:

$$\|f\|_{1, \omega} = \int_G |f| \omega d\lambda, \quad f \in L^1(G, \omega).$$

حاصلضرب f و g (پیچش نام دارد) در را قرار می‌دهیم:

$$f * g(t) = \int f(s)g(s^{-1}t)ds, \quad t \in G.$$

دوگان $L^\infty(G, \omega)$ ، $L^1(G, \omega)$ است و نرم روی را تعریف می کنیم:

$$\|g\|_{\infty, \omega} = \operatorname{ess\,sup}_{t \in G} \left| \frac{g(t)}{\omega(t)} \right|, \quad g \in L^\infty(G, \omega).$$

برای $f \in L^1(G, \omega)$ و $g \in L^\infty(G, \omega)$ قرار می دهیم:

$$\langle f, g \rangle = \int_G f(s)g(s)ds$$

این دوگانگی توپولوژی ضعیف ستاره روی $L^\infty(G, \omega)$ را مشخص می کند.
فرض کنید

$$P(G, \omega) = \{f : f \in L^1(G, \omega), f \geq 0 \text{ and } \|f\|_\omega = 1\}.$$

در این صورت $P(G, \omega)$ یک زیر نیم گروه $L^1(G, \omega)$ است.

بعلاوه در نظر می گیریم:

$$C_0(G, \omega) = \{f : f \in L^\infty(G, \omega) \text{ and } \frac{f}{\omega} \in C_0(G)\}$$

آن گاه $C_0(G, \omega)$ یک زیر فضای بسته از $L^\infty(G, \omega)$ است.

اگر برای $\omega \geq 1$ تعریف کنیم

$$M_b(G, \omega) = \{\mu \in M(G) : \|\mu\|_\omega < \infty\}.$$

و با تعریف نرم روی $M_b(G, \omega)$

$$\|\mu\|_\omega = \int_G \omega(s) d|\mu|(s) \quad \mu \in M_b(G, \omega)$$

$M_b(G, \omega)$ دوگان $C_0(G, \omega)$ با دوگانگی زیر است.

$$\langle f, \mu \rangle = \int_G f(s) d\mu(s) \quad f \in C_0(G, \omega), \quad \mu \in M_b(G, \omega).$$

برای $F \in L^\infty(G, \omega)$ و $\mu_b(G, \omega)$ ، $F \cdot \mu$ و $\mu \cdot F$ می‌توانند با توابع زیر روی G یکی شوند.

$$F \cdot \mu(g) = \int_G F(gh) d\mu(h) \quad , \quad \mu \cdot F(g) = \int_G F(hg) d\mu(h).$$

فرض کنید $M_a(G, \omega)$ و $M_s(G, \omega)$ نشان دهنده زیر فضای خطی بسته $M_b(G, \omega)$ باشند، در جایی که

$$M_a(G, \omega) = L^1(G, \omega)$$

و

$$M_s(G, \omega) = \{ \mu : \mu \in M_b(G, \omega) \text{ s.t. } \mu \cdot \omega \in M_s(G) \}.$$

بعلاوه

$$M_b(G, \omega) = M_a(G, \omega) \oplus M_s(G, \omega)$$

جبر $L^1(G, \omega)$ گروه وزن دار یک زیر جبر بسته w^* -چگال در $M_b(G, \omega)$ است. اگر f یک تابع موضعاً فشرده روی G باشد و $s, t \in G$ انتقال چپ و راست L_t و R_t را به صورت زیر تعریف می‌کنیم:

$$L_t f(s) = f(ts), \quad R_t f(s) = f(st)$$

فرض کنید $\omega \geq 1$. در این صورت پیش $*$ روی $M_b(G, \omega)$ را تعریف می‌کنیم:

$$\langle f, \mu * \nu \rangle = \int_G \int_G f(st) d\mu(s) d\nu(t)$$

که در آن $f \in C_0(G, \omega)$.

فرض کنید $f \in L^1(G, \omega)$ ، $\lambda \in L^\infty(G, \omega)$ ، $\mu \in M_b(G, \omega)$ و

در این صورت $\varphi \in (L^\infty(G, \omega))^* = (L^1(G, \omega))^{**}$

$$\langle f, \mu \cdot \lambda \rangle = \langle f * \mu, \lambda \rangle \quad , \quad \langle \varphi \cdot \mu, \lambda \rangle = \langle \varphi, \mu \cdot \lambda \rangle .$$

بعلاوه $\mu \cdot \lambda$ و $\lambda \cdot \mu$ می‌توانند با توابع زیر روی G یکی شوند.

$$\mu \cdot \lambda(t) = \int_G \lambda(ts) d\mu(s)$$

$$\lambda \cdot \mu(t) = \int_G \lambda(st) d\mu(s) \quad t \in G.$$

گزاره ۲.۱-۱ هرگاه $\omega \geq 1$ ، آن‌گاه با رابطه پیچشی $*$ ، $M_b(G, \omega)$ یک جبر باناخ یک‌دار و $L^1(G, \omega)$ یک ایده‌آل بسته $M_b(G, \omega)$ است، [۶].

۲-۱ میانگین پذیری گروه‌ها و جبرهای باناخ

فرض کنید G یک گروه موضعاً فشرده و X یک زیرفضایی از $L^\infty(G)$ شامل توابع ثابت باشد. یک تابع $m \in X^*$ را میانگین روی X نامیم هرگاه

$$\langle 1, m \rangle = \|m\| = 1.$$

زیرفضای X از $L^\infty(G)$ را پایای چپ نامیم هرگاه $\delta_g * \varphi \in X$ ، که در آن δ_g اندازه دیراک می‌باشد، $g \in G$ و $\varphi \in X$. میانگین m را پایای چپ روی زیرفضای پایای چپ X از $L^\infty(G)$ نامیم هرگاه

$$\langle \delta_g * \varphi, m \rangle = \langle \varphi, m \rangle, \quad g \in G \text{ and } \varphi \in X.$$

یک گروه موضعاً فشرده G میانگین نامیم هرگاه یک پایای چپ روی $L^\infty(G)$ وجود داشته باشد. خواننده برای جزئیات بیشتر میانگین پذیری گروه‌ها به [۲۹] و [۳۴] رجوع

کند.

یک جبر باناخ A ، یک جبر است به طوری که یک فضای باناخ باشد و نرم آن دارای خاصیت نامساوی ضربی، بدین معنی که $\|xy\| \leq \|x\|\|y\|$ ، برای هر $x, y \in A$. فرض کنید A یک جبر باناخ باشد. یک فضای باناخ E را یک باناخ A -مدول چپ نامیم هرگاه نگاشت دو خطی $(a, x) \rightarrow a.x : A \times E \rightarrow E$ وجود داشته باشد، به طوری که برای یک $k > 0$ در شرایط زیر صدق کند:

$$(i) a(bx) = (ab)x,$$

$$(ii) \|ax\| \leq k\|a\|\|x\|.$$

باناخ A -مدول‌های راست به طور مشابه تعریف می‌شود. E باناخ A -دو مدول نامیده می‌شود هرگاه یک باناخ A -مدول چپ و یک باناخ A -مدول راست باشد و در شرط زیر صدق کند:

$$a(xb) = (xe)b, \quad \forall x \in E, a, b \in A.$$

فرض کنید E یک باناخ A -دو مدول، در این صورت دوگان E^* از E باناخ A -دو مدول تحت اعمال دوگان زیر است.

$$\langle x, f.a \rangle = \langle a.x, f \rangle, \quad \langle x, a.f \rangle = \langle x.a, f \rangle \quad a \in A, \text{ for } x \in E \text{ and } f \in E^*$$

که دوگان باناخ A -مدول نامیده می‌شود.

فرض کنید A یک جبر باناخ و E یک باناخ A -دو مدول باشد، E را شبه یکانی نامیم هرگاه

$$E = A.E.A = \{a.x.b : a, b \in A, x \in E\}.$$

یک مشتق ^{1} از A به E یک نگاشت خطی کراندار $D : A \rightarrow E$ است هرگاه برای هر

¹ derivation

$a, b \in A$ داشته باشیم:

$$D(ab) \approx D(a)b + aD(b).$$

یگ مشتق D درونی (متناظراً درونی تقریبی) نامیده می‌شود هرگاه $x \in E$ (متناظراً یک تور $(x_\alpha) \in E$) وجود داشته باشد به طوری که $D(a) = ax - xa$ (متناظراً $D(a) = \lim_{\alpha} (ax_\alpha - x_\alpha a)$).

مجموعه تمام مشتقات از A به E را با $Z^1(A, E)$ و مجموعه تمام مشتقات درونی از A به E را با $B^1(A, E)$ نمایش می‌دهیم. واضح است که $B^1(A, E)$ یک زیر فضای خطی $Z^1(A, E)$ است. اولاً گروه کوهمولوژی A با عامل مشترک E را با $H^1(A, E)$ نشان می‌دهیم و تعریف می‌کنیم:

$$H^1(A, E) = Z^1(A, E)/B^1(A, E).$$

یک جبر باناخ A را میانگین پذیر (متناظراً میانگین پذیر تقریبی) می‌نامیم، اگر هر مشتق از A به دوگان باناخ A -دو مدول E^* درونی (متناظراً درونی تقریبی) باشد. بعلاوه، میانگین پذیری A برای هر دوگان باناخ A -دو مدول E معادل با $H^1(A, E^*) = 0$ است. یک جبر باناخ A میانگین پذیر ضعیف می‌نامیم، هرگاه هر مشتق از A به دوگان باناخ A -دو مدول A^* درونی باشد، یا به عبارت دیگر $H^1(A, A^*) = 0$. A میانگین پذیر اساسی نامیده می‌شود، هرگاه هر مشتق $D: A \rightarrow E$ برای هر شبه یکانی باناخ A -دو مدول E درونی باشد.

فرض کنید A یک جبر باناخ باشد. A جبر باناخ دوگان است اگر یک زیر مدول بسته $*A$ از A^* وجود داشته باشد به طوری که $A = (*A)^*$. در واقع، $*A$ یک زیر فضای بسته از A^* و حاصلضرب A ، $\sigma(A, *A)$ -جداگانه پیوسته است [۳۴]، [۴.۴.۱].

برای مثال، اگر G یک گروه موضعاً فشرده باشد، آن‌گاه $A = M(G)$ یک جبر باناخ دوگان با پیش دوگان $C_0(G)$ است. اگر w یک وزن روی G باشد آن‌گاه $M_b(G, w)$ یک جبر باناخ دوگان با پیش دوگان $C_0(G, w)$ است.

فرض کنید A یک جبر باناخ دوگان و X یک دوگان باناخ A -دو مدول باشد. X نرمال نامیده می‌شود اگر برای هر $x \in X$ ، نگاشت‌های

$$a \rightarrow a.x, a \rightarrow x.a : A \rightarrow X$$

$\sigma(A, *A) - \sigma(X, *X)$ پیوسته باشند. که در آن A و X به ترتیب پیش دوگانی از A و X هستند.

یک جبر باناخ دوگان A میانگین پذیری کونز نامیده می‌شود، هرگاه برای هر دوگان باناخ A -دو مدول نرمال E ، هر مشتق w^* -پیوسته $D : A \rightarrow E$ درونی باشد. در [۳۴] ثابت می‌شود که هر میانگین پذیری کونز جبر باناخ دوگان دارای یکه است. فرض کنید A یک جبر باناخ دوگان با پیش دوگان A_* و B یک دوگان باناخ A -دو مدول نرمال با پیش دوگان B_* باشد، در این صورت مدول جبر توسعه یافته $A \oplus B$ با نرم

$$\|(a, x)\| = \max\{\|x\|, \|a\|\} \quad (a, x) \in A \oplus B$$

یک جبر باناخ دوگان با حاصلضرب تعریف شده:

$$(a, x)(b, y) = (ab, ay + xb) \quad \forall (a, x), (b, y) \in A \oplus B.$$

بر $A_* \oplus B_*$ (مجموع مستقیم A_* و B_*) با نرم

$$\|(f, g)\|_1 = \|f\| + \|g\| \quad (f, g) \in A_* \oplus B_*$$

یک باناخ است. بعلاوه چون A یک جبر باناخ دوگان و B یک دوگان باناخ A -دو مدول نرمال است، آن‌گاه حاصلضرب از $A \oplus B \times A \oplus B \rightarrow A \oplus B$ جداگانه

w^* -پیوسته می‌باشد. زیرا

$$A \oplus B = (A_* \oplus B_*)^*.$$

بنابراین $A \oplus B$ یک جبر باناخ دوگان با نسبت پیش دوگان $A_* \oplus B_*$ است. به وضوح $A_* \oplus B_*$ یک زیرمدول بسته $A^* \oplus B^*$ است. برای اطلاعات جامع‌تر به رجوع کنید. فرض کنید A و B دو جبر باناخ و $\theta: A \rightarrow B$ یک نگاشت هم‌ریختی w^* -پیوسته باشد، در این صورت B یک A -دو مدول نرمال با اعمال مدول تعریف شده زیر می‌باشد:

$$a.b = \theta(a)b, \quad b.a = b.\theta(a)$$

که در آن $a \in A$ و $b \in B$ و آن را با B_θ نشان می‌دهیم. فرض کنید A و X جبرهای باناخ و A^{2n+1} (متناظراً X^{2n+1}) نشان دهنده $2n+1$ امین دوگان A (متناظراً X) باشد، که در آن $n \in \mathbb{N}$ در این صورت داریم:

$$(A \oplus X)^{2n+1} = A^{2n+1} \oplus X^{2n+1},$$

مجموع سمت چپ، l_∞ -مجموع یک است.

اگر X یک باناخ A -دو مدول باشد، آن‌گاه X^{2n+1} یک جبر باناخ A^{2n+1} دو مدول می‌باشد [۸]. معمولاً $(A)^{2n+1}$ یک جبر باناخ $(A \oplus X)$ دو مدول با عمل مدول تعریف شده:

$$(a, x)(A, u) = (aA + xu, au)$$

$$(A, u)(a, x) = (Aa + ux, ua).$$

که در آن $(a, x) \in A \oplus X$ و $(A, u) \in (A \oplus X)^{2n+1}$.

۳-۱ منظم پذیری جبرهای باناخ

فرض کنید A یک جبر باناخ و A^* و A^{**} دوگان اول و دوگان دوم A باشد. دو تعریف حاصلضرب طبیعی روی A^{**} وجود دارد، که حاصلضرب آرنز می نامیم و با $\square$ و $\diamond$ نشان می دهیم، به طوری که جبرهای $(A^{**}, \square)$ و $(A^{**}, \diamond)$ جبرهای باناخ باشند.

تعریف این حاصلضرب به صورت زیر تعریف می شود.

فرض کنید $a \in A$ ، $f \in A^*$ و $F, G \in A^{**}$. در این صورت $f.F$ و $G.f$ در A^* به صورت زیر تعریف می شود:

$$\langle a, f.F \rangle = \langle a, f, F \rangle, \quad \langle a, G.f \rangle = \langle f, a, G \rangle.$$

آن گاه $F \square G$ و $F \diamond G$ در A^{**} توسط فرمول های زیر تعریف می شود:

$$\langle f, F \square G \rangle = \langle G, f, F \rangle, \quad \langle f, F \diamond G \rangle = \langle f, F, G \rangle.$$

یادآوری می کنیم که A^* یک A -دو مدول و نگاشت های $f.F \rightarrow (f, F^*)$ و $F.f \rightarrow (f, F)$ از $A^* \times A^{**}$ دو خطی و کراندار هستند. بعلاوه $(f.F).a = f.(F.a)$ و $(a.f).F = a.(f.F)$ که در آن $a \in A$ ، $f \in A^*$ ، $F \in A^{**}$.

حاصلضرب های $\square$ و $\diamond$ به ترتیب حاصلضرب آرنز اول و دوم روی A^{**} می نامیم. اگر حاصلضرب های $\square$ و $\diamond$ در یک زمان رخ دهند، جبر آرنز منظم نامیده می شود.

بنابراین حاصلضرب های $\square$ و $\diamond$ را با عملگرهای مدولی روی A^{**} توسعه می دهیم، به طوری که

$$a.F = \hat{a} \square F = \hat{a} \diamond F,$$

$$F.a = F \square \hat{a} = F \diamond \hat{a},$$

که در آن $a \in A$ و $F \in A^{**}$.

در حالت خاص، A جبر باناخ جابجایی است، چون

$$(A^{**}, \square) = ((A^{op})^{**}, \diamond)^{op},$$

در نتیجه

$$(A^{**}, \square) = (A^{**}, \diamond)^{op}.$$

بنابراین، اگر $(A^{**}, \diamond)$ جابجایی باشد، آن گاه A آرئز منظم است. A آرئز منظم است اگر و تنها اگر $(A^{**}, \square)$ جابجایی باشد و اگر و تنها اگر $(A^{**}, \diamond)$ جابجایی باشد.

تذکر ۱-۳ حاصل ضرب های آرئز با فرمول های زیر تعیین می شود. فرض کنید

$F, G \in A^{**}$ و (a_α) و (b_β) دو تور در A باشند به طوری که $w^* - \lim_\alpha \hat{a}_\alpha = F$ و

$w^* - \lim_\beta \hat{b}_\beta = G$ در این صورت

$$F \square G = \lim_\alpha \lim_\beta a_\alpha b_\beta,$$

و

$$G \diamond F = \lim_\beta \lim_\alpha a_\alpha b_\beta,$$

که در آن حد در w^* -توپولوژی روی A^{**} قرار دارد.

گزاره ۱-۳-۲ [۸] فرض کنید A یک جبر باناخ باشد، در این صورت احکام زیر معادلند.

(i) A آرئز منظم است.

(ii) برای هر $F \in A^{**}$ نگاشت $G \square G$ از A^{**} به w^* -پیوسته روی A^{**} است.

- (iii) - برای هر $f \in A^*$ ، نگاشت $a.a : A \rightarrow A^*$ فشرده ضعیف است.
 (iv) - برای هر جفت $((a_m), (b_n))$ از دنباله کران دار در A و برای هر $f \in A^*$ ،

$$\lim_m \lim_n \langle a_m b_n, f \rangle = \lim_m \lim_n \langle a_n b_m, f \rangle$$

هنگامیکه هر دو حد وجود داشته باشد.

هر زیر جبر بسته از یک جبر باناخ آرنز منظم، آرنز منظم می باشد. فرض کنید $a \in A$. نمایش چپ و راست از یک را با L_a و R_a نشان می دهیم، بنابراین $L_a(b) = ab$ و $R_a(b) = ba$ ، برای هر $b \in A$. زیر جبر بسته A از $(A^{**}, \square)$ یک ایده آل است اگر و تنها اگر هر دوی L_a و R_a فشرده ضعیف برای هر $a \in A$ باشند. برای مثال جبر گروه $L^1(G)$ یک گروه موضعاً فشرده (یک ایده آل از $L^1(G)^{**}$) است اگر و تنها اگر G فشرده باشد، [۸].

تذکر ۱-۳.۳ فرض کنید X یک A -دو مدول باشد، در این صورت X^{**} یک $(A^{**}, \square)$ -دو مدول است. عمل مدول چپ در زیر تعرف شده است.

(i) - برای هر $N \in X^{**}$ و $f \in X^*$ ، توسط

$$\langle a, N.f \rangle = \langle a, N \rangle, \quad \forall a \in A$$

$N.f \in A^*$ تعریف می شود.

(ii) - برای هر $F \in A^{**}$ و $N \in X^{**}$ ، $F.N \in X^{**}$ توسط

$$\langle f, F.N \rangle = \langle f, F \rangle, \quad \forall f \in X^*$$

تعریف می شود.

بنابراین اگر (a_α) و (x_β) به ترتیب تورهایی در A و X باشند، به طوری که

$$w^* - \lim_\alpha a_\alpha = F, \quad w^* - \lim_\beta x_\beta = x^{**}.$$